

ESTILS

Tagore: Pensaments d'ahir per avui

En aquest llibret (Publicacions l'Abadia de Montserrat) hi trobareu una selecció de versos del llibre *Ocells perduts* de Rabindranath Tagore, poeta, filòsof, músic i escriptor de l'Índia i Nobel de Literatura l'any 1913, acompanyat de les delicades il·lustracions de Sara Ruano, que el fa ap-

te per a tots els públics. Una tria que ens posa de manifest que l'espiritualitat i l'humanisme del autor encara són vigents avui. I que els seus poemes continuen fent evidents les petites coses, la poesia de cada dia, i desprenen la pau i la confiança que ens calen per viure la nostra vida.

Muhámmad Asad: mil i una vides

Un documental ens mostra la prolífica vida del austríac Leopold Weiss/Muhammad Asad, que va voler ser un pont entre Orient i Occident, des del primer viatge a Orient Mitjà als 1920, a ambaixador de Pakistan a l'ONU fins a traductor de l'Alcorà. Es pot veure a <http://desorg.org/titols/a-rod-to-mecca-the-journey-of-muhammad-asad/>

La cita de la setmana

"Indesxifrables són els signes que il·luminen; el cant humil, però, sovint els interpreta."

Joan Vinyoli

MISTICISME: instruccions d'ús

A l'inici de la Primera Guerra Mundial, Evelyn Underhill va publicar un manual adreçat al ciutadà mig sobre el valor pràctic de la mística

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Com que tota voluntat de testimoniar un aprofundiment de la consciència comença amb un "no", aquest article també ho fa: no, no es tracta d'escriure dues pàgines sobre com esdevenir místic. Si el que volem és, precisament, aprofundiment, res més lluny que la superfície d'aquestes ratlles.

I del "no", al conseqüent "sí"; un "sí" germinat dins del "no" imprescindible en tot procés místic ("sé prou que la claror germina dins la fosca", diu Joan Vinyoli) i, també, en aquest inici d'article: sí, sí es pot elaborar una mena d'instruccions d'ús del misticisme. Perquè, malgrat els tòpics i tota la literatura que envolten aquesta paraula, ser místic és més natural del que es pot pensar. ¿Entrem, però, en el ball de màscares, on la mística és una disfressa més, o preferim endinsar-nos en allò de cert, d'autèntic, que la fonamentada?

Misticisme pràctic

"¿Mai se t'ha ocorregut perdre't per un moment en una fugaç i satisfactòria experiència per a la que no has trobat nom, en la qual el món adquireix una qualitat d'estranyesa i tu t'hi lances? ¿T'atreviries a dir que és un dels moments més insignificants de la teva vida?" pregunta Evelyn Underhill (1875-1941). A més d'escriptora, poetessa i llicenciada al King's College de Londres, on va estudiar lletres, història, botànica i filosofia, Underhill va esdevenir un dels autors

més llegits sobre qüestions de mística i espiritualitat en el món anglosaxó de la primera meitat del segle XX.

Entre els seus llibres, n'hi ha un de breu que el va destinar al ciutadà mig, a "l'home pràctic" que vol saber què és el misticisme i què li ofereix, és a dir, "com ajuda als seus problemes i com harmonitza amb els deures i els ideals de la seva vida activa". Per evidenciar aquest aspecte el va titular *Practical Mysticism* (traduït i publicat ara en castellà per l'editorial Trotta sota el nom *La pràctica del misticisme*). Un convidat a la persona pràctica des del misticisme pràctic o, en paraules de l'autora, "una invitació a un ensinistrament de les seves facultats latents, a un esforç i brillantor de la seva consciència llanguida, a una emancipació dels lligams de les aparences, a adreçar la seva atenció a nous nivells del món..."

Equilibri i conflictes

Underhill va escriure el llibre durant els mesos previs a la Primera Guerra Mundial, i es va publicar durant les primeres setmanes del conflicte.

D'això se'n fa ressò l'autora ("Molts pensaran que en una època de tant conflicte i horror, un llibre així està completament fora de lloc") i fins i tot dubta en posposar-lo. Tot i això, no vol fugir d'estudi i present el misticisme com un escapisme o una pràctica acompanyada al King's College de Londres, on va estudiar lletres, història, botànica i filosofia, Underhill va esdevenir un dels autors

Referent Underhill és una de les més llegides sobre qüestions de mística

humà depèn de valors eternals, de la immanència de l'Esperit Diví en el fons de l'ànima que es troba en l'arrel del concepte místic de la vida, és molt difícil de reconciliar amb gran part de la història humana que s'aboca ara, ardent, a la caldera de la guerra. Però la pràctica del misticisme no vol dir res si la actitud i la disciplina que recomana només s'ha d'adaptar als bons temps: si els principis que defenso s'ensorren sotmesos a la pressió dels esdeveniments. Acceptar aquesta posició és reduir el misticisme al nivell de joguina espiritual. Pel contrari, si les experiències

sobre les que em baso tenen realment el valor transcendental per a la humanitat que els místics li adjudiquen (si ens revelen un món en el qual trobem una veritat més alta i una realitat major que el món dels esdeveniments concrets en el que semblen estar immersos), llavors aquest valor es veu augmentat, enlloc de minvat, quan se'l confronta amb la discòrdia i els patiments del moment present", conclou l'autora.

De fet, l'equilibri interior es produeix, sovint, en un entorn de grans desequilibris exteriors, i Underhill ho assenyala precisament

per dotar encara més de sentit la seva exposició: "Quan més poderoses semblaven les forces de la destrucció, més intensa esdevenia la visió espiritual que s'hi oposava. Sabem que la consciència mística té el poder d'eleva a qui la posseeix a un pla de la realitat que cap conflicte, cap crueltat és capaç de pertorbar: de conferir una certesa que cap catàstrofe pot destruir. I, no obstant això, no envolta als seus iniciats en una calma aïllada i sobrenatural, ni els aïlla del dolor i l'esforç de la vida quotidiana. Més aviat els dona una renovada vitalitat, administrant a l'esperit humà

no –com alguns suposen– un bàlsam sedant, sinó el més potent dels estimulants. Ancorat en les realitats eternes, la persona estarà més capacitada per suportar i treure profit de la dura disciplina a la que la humanitat està cridada a sotmetre's avui dia que no pas aquella totalment a la mercè dels esdeveniments; més capacitada per discernir l'il·lusori d'allò real. Potser valgui la pena recordar que les dues dones que han deixat l'empremta més profunda en la història militar de França i Anglaterra –Joana d'Arc i Florence Nightingale– van obrir, ambdues,

obeint l'impuls místic", escriu l'autora.

El llibre ens exposa d'una manera poètica i brillant, sense eludir els interrogants, totes les fases que cal seguir per copsar la mística que duem dins i ens demana, per començar, que no siguem massa arrogants i detinguem els pensaments. Un "no" que fecunda el "sí" en un procés que implica "una autèntica neteja general de l'ànima, el desallotjament i la reorganització del nostre moblament mental i obrir de bat a bat les finestres que han estat tancades." És, avui, una bona ocasió per començar? —

La calor que no cansa

Opinió

EULÀLIA FANAR
INVESTIGADORA EN TEMES
DE GÈNERE I CONFLICTE

La calor augmenta la histèria social com ho fa qualsevol element que no podem controlar del tot. O que, quan el volem controlar, encara l'esgarriem més (penso en l'invent dels aires condicionats i les seves teràpies de xoc, tant per qui entra en un local pres pel clima àrtic, com per qui passa per sota o viu al costat dels aires tòrrids que vomita la bèstia). Fa calor, fa fred, i les presses ho inunden tot d'irritabilitat. Anem, en definitiva, cansats.

Una bona manera, a ciutat, de banyar-nos en aquesta xafogor, és alentir; ens agradi o no. I sembla que no, que això d'alentir no ens agrada gaire, malgrat que cada vegada són més les veus que pregonen l'*slow*. Falta encara, però, que

arribi l'*slow hot*, el plaer d'una calor lenta, suada: saber-nos part d'un món que és així, admetent-lo tal com ens arriba. En una d'aquestes caminades suades podem apropar-nos fins a Fabra i Coats, el Centre d'Art Contemporani

del barri barceloní de Sant Andreu, per visitar-hi l'exposició "Indisposició general. Assaig sobre la fatiga" que, com assenyala el títol, ens convida a reflexionar sobre com la nostra societat ha fet del cansament una raó de ser. Cansament, hiperactivitat i fugida d'allò que som, d'allà on estem. "La vida hiperactiva és el paradigma de la pobresa d'experiència, ja que comporta un excés de deficitari: tenim moltes experiències, però gairebé totes banals", conclou Martí Peran, comissari de la mostra.

L'artista Julia Montilla, que hi té un treball, ho descriu gràficament amb la maqueta d'una ciutat on els edificis són paquets de medicaments, fàrmacs psicoactius trobats a les farmàcies de familiars, amics i coneguts. Un retrat colpidor d'allò en què s'estan convertint les nostres llars, habitades per persones ansioses d'"estar bé" deixant de banda l'"estar", és a dir, la plena consciència. —